

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Politické strany

Jedním z charakteristických rysů moderní demokratické společnosti je existence různých politických stran. Občané mají právo se sdružovat v politických stranách a hnutích, účastnit se politického života společnosti a podílet se na vytváření zastupitelských orgánů státu.

1. Najděte v Ústavě ČR článek, který tuto skutečnost popisuje, a přepište jej do řádků:

2. Pojmenujte výše uvedenou skutečnost dvěma termíny užívanými v politologii:

Politické strany jsou dobrovolné organizace občanů, které usilují o získání účasti na státní moci. Ucházejí se o podporu občanů, aby ve volbách získaly jejich hlasy a byly zvoleny do orgánů místní samosprávy (komunální volby) a do zastupitelských sborů (parlamentní volby), aby mohly prosazovat svůj program pro jednotlivé oblasti společenského života. Většinou se zaměřují na širší okruh problémů a nabízejí jejich řešení.

Politické strany mají ve společnosti obvykle několik důležitých **funkcí**:

- *zprostředkovatelská* – tvoří most mezi občany a vládou (členství, hlasování ve volbách, návštěva poslance),
- *integrativní* – soustřeďují zájmy z různých oblastí společenského života,
- *socializační* – učí své členy hrát politické role (diskuse, vytvoření koalice, umění kompromisu),
- *mobilizační* – vyzývají občany k účasti na politickém životě (volby, mítinky),
- *rekrutivní* – vybírají politické elity (primární volby),
- *ústavní* – důležitá funkce při sestavování vlády (koalice, důvěra vlády, kompromisem je vládní program)

Politické strany se **dělí** podle několika hledisek, například:

a) podle charakteru členství na strany

- *masové* (založené na početném členství, ze kterého jim plynou finanční prostředky; členství je otevřené každému – většina politických stran po 2. světové válce),
- *kádrové* (strany si své členy / kádry vybírá sama a tím si zajišťuje jejich loajalitu – např. silně centralizované strany v totalitních režimech, KSČ v Československu),
- *strany oddaných* (strany soustředěné kolem jednoho vůdce, např. NSDAP v nacistickém Německu, dnes strany v některých rozvojových zemích),

b) podle šířky politického spektra na strany

- *ideologicky úzké* (oslovují úzkou skupinu voličů, např. strany v období mezi dvěma světovými válkami v Československu – agrární strana, lidová strana, národní socialisté),

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- „catch-all“ strany (usilují o podporu větší části obyvatelstva, oslovují všechny sociální skupiny, např. dominantní strany jako Labouristická strana ve Velké Británii nebo SPD či CDU v Německu).

Politické strany se dále dělí do tzv. **stranických rodin** podle jimi prosazovaného politického programu, který vychází z jejich ideologického zaměření (levicové, sociálnědemokratické, zelené, křesťanskodemokratické, liberální, konzervativní, krajně pravicové, etnické, regionální aj.).

3. Zjistěte na internetu informace o nepříliš známé politické straně v ČR.

Založení politické strany

Založit stranu a hnutí mohou nejméně tři občané starší 18 let (přípravný výbor). Na rozdíl od procesu zakládání občanského sdružení musí přípravný výbor tvořit výhradně **občané ČR**. Členy stran a hnutí se mohou stát opět pouze státní občané ČR starší 18 let. Stranu či hnutí nemůže zakládat (ani do nich vstupovat) někdo, kdo již je členem jiné politické strany nebo hnutí. Písemný návrh na **registraci** strany a hnutí se podává poštou nebo osobně v podatelně Ministerstva vnitra. Na stejné adrese se podává návrh na výmaz, oznámení o zrušení či návrh na registraci změny stanov strany a hnutí.

Žádost o registraci musí obsahovat a) **písemný návrh** na registraci podepsaný členy přípravného výboru s uvedením jejich jmen, příjmení, rodných čísel či dat narození a bydliště a s uvedením zmocněnce, oprávněného jednat jménem přípravného výboru; b) **petici alespoň jednoho tisíce občanů**, kteří požadují, aby strana nebo hnutí vznikly; c) **stanovy politické strany nebo politického hnutí** ve dvou vyhotoveních.

Stanovy musí obsahovat: 1. Název a zkratku strany nebo hnutí. 2. Adresu sídla (sídlo musí být v ČR). 3. Programové cíle (vysvětlení). 4. Přehled práv a povinností členů. 5. Ustanovení o vnitřní organizační struktuře strany či hnutí. 6. Přehled orgánů strany. 7. Přehled o tom, zda a v jakém rozsahu mohou jednotlivé orgány činit právní úkony jménem strany a hnutí a v jakém rozsahu toto mohou dělat jiní členové či pracovníci. 8. Zásady hospodaření strany. 9. Způsob stanovení členských příspěvků, pokud chcete, aby se v zakládané straně příspěvky platily. 10. Popis, jak bude naloženo s majetkem strany, pokud bude strana či hnutí zrušeno a pokud tento majetek nepřípadně státu.

4. Vytvořte návrh stanov nové politické strany, kterou byste chtěli založit. Pracujte ve čtyřčlenných skupinách.

Použitá literatura:

DAVID, R. *Politologie. Základy společenských věd*. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2000.

<http://obcan.ecn.cz/index.shtml?w=u&x=132555>